

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра філософії і педагогіки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Директор ІГСН

Грипак С.В.

«31» серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Філософія культури»

Галузь знань ..... 03 Гуманітарні науки
Спеціальність ..... 033 Філософія
Освітній рівень ..... Перший (бакалаврський)
Освітня програма ..... Філософія

Статус ..... Обов'язкова

Загальний обсяг ..... 5 кредитів ЄКТС (150 годин)

Форма підсумкового

контролю ..... Іспит

Мова викладання ..... Українська

Викладачі: проф. Шабанова Ю.О.

Дніпро
НТУ «ДП»
2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія культури» для бакалаврів спеціальності 033 «Філософія» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. філос. і пед. – Д. : НТУ «ДП», 2021. – 18 с.

Розробник – Шабанова Ю.О.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджена рішенням методичної комісії спеціальності 033 Філософія (протокол №1 від 31.08.2021)

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	10
6.1 Шкали	10
6.2 Засоби та процедури.....	11
6.3 Критерії.....	12
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	Ошибка! Закладка не определена.
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	Ошибка! Закладка не определена.

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Філософія» спеціальності 033 Філософія здійснено розподіл результатів навчання (РН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Ф 3 «Вступ до спеціальності» віднесено такі:

РН 3	Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії.
РН4	Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики.
РН 7	Розуміти сучасну наукову картину світу, її основні проблеми та суперечності.

Мета дисципліни – сформувати у студентів аналітичну позицію та креативне мислення на підставі обізнаності щодо природи, сутності та функцій культури та мистецтва, закономірностей формування культурної специфіки різних епох та світоглядних парадигм при визначенні особистісної творчої позиції та цілісного світобачення

Реалізація мети вимагає трансформації результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
шифр ДРН	зміст
РН3.1-Ф20	Узагальнювати культурні артефакти, явища процеси на рівні абстрактного мислення
РН3.2-Ф20	Визначати головні особливості культурфілософських концепцій та залучати їх зміст до соціокультурних комунікацій
РН4.1-Ф20	Інтерпретувати культурологічні тексти, адаптувати їх зміст до визначення сутності культури та її функцій в сучасному культурному середовищі
РН4.2-Ф20	Вміти реферувати, рецензувати й коментувати першоджерела та дослідницьку літературу з культурфілософської проблематики
РН7.1-Ф20	Розрізняти методологічні підходи та концептуальний зміст культурологічних теорій та світоглядних парадигми
РН7.2-Ф20	Свідомо вибудовувати власну думку в інтелектуальних дискусіях, на підставі знань щодо сутності, специфіки, функцій, різновидів та видів соціокультурних явищ

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Історія європейської філософії	Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін.
	Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії.
	Мати навички участі в наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.
	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
	інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати
Філософія історії та історіософія	Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії..
	Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики.
	Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.

4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		Денна		Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	Аудиторні заняття	Самостійна робота
Лекційні	96	42	54	-	-	-	-
Практичні	54	27	27	-	-	-	-
Лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
Семінари	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	150	69	81	-	-	-	-

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	96
РНЗ.1-Ф20	1. Поняття культури: його виміри і особливості Етимологія терміну “культура”. Багатоманітність дефініцій культури. Класифікації концепцій культури. Культура як об’єкт дослідження в етнології, етнографії, культурній і соціальній антропології, культурології, соціології культури. Поняття культурфілософії. Специфіка філософії культури. Філософія та культурологія. Філософія культури та соціологія.	7
РНЗ.1-Ф20	2. Культура як феномен Особлива модальність культури в порівнянні з природою, суспільством, людиною. Культура як багатовимірна цілісність. Проблема самобуття культури Основні елементи в системі культури. Матеріальна, духовна та художня культура, їх взаємозв’язок. Структурні компоненти духовної культури: міфологія, релігія, ідеологія, мораль, наука, філософія. Художня творчість як особливий елемент культури.	7

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
РНЗ.1-Ф20	<p>3. Предметне буття культури</p> <p>Поняття предметності культури. Матеріальна, духовна та художня предметність культури.</p> <p>Основні форми матеріальної предметності культури: людське тіло, технічна річ, соціальна організація.</p> <p>Природно-матеріальна та культурна якості технічної речі. Форми існування речі в культурі. Феномен іграшки в культурі. Проблема престижності речі.</p> <p>Організація як опредмечене буття суспільних відносин. Соціальна організація в історичному процесі становлення людського суспільства. Концепція соціальної “мегамашини” Л.Мемфорда. Образи суспільних організацій в мистецтві.</p> <p>Основні форми духовної предметності культури: знання, цінність, проект.</p> <p>Знання як опредмечена пізнавальна діяльність людини. Практичне, міфологічне, ігрове знання. Пізнавальна діяльність як особлива галузь духовного виробництва.</p> <p>Цінність як форма духовної предметності культури. Форми втілення та трансляції цінностей в історії людства. Художня та естетична цінність.</p> <p>Проект як наслідок духовно-перетворювальної діяльності. Універсальність проектної активності буденної та дитячої ігрової свідомості на протязі всієї історії культури. Взаємозв’язок технічного і художньо-образного проектування. Створення моделей суспільних явищ. Художньо-образні проекти.</p> <p>Втілений художній образ як форма предметності художньої культури. Масштабні модифікації художнього образу: мікрообраз, макрообраз, мегаобраз. Матеріальна форма як частина структури художнього образу. Аналіз художньої предметності в історичному аспекті. Поняття “мистецтво про мистецтво”. Морфологія художньо-образних структур в мистецтві.</p>	8
РНЗ.2–Ф20	<p>4. Культура як семіотична система</p> <p>Семіотика – вчення про знакові системи. Семіотика та семіологія. Мови культури (знакові системи) як засоби об’єктивації ідеальної предметності культури. Типологія знакових систем: семіотичні дослідження Ч.Пірса, Ф.де Сосюра, У.Еко, Ю.Лотмана, Р.Барта, М.Кагана.</p> <p>Мова як феномен. Роль символів у культурі. Умовні, випадкові та універсальні символи. Семіотика міфу. Знакові системи культури в сфері життєво-практичних (побутових і ділових) контактів. Семіотика художньої культури. Загальна морфологічна структура семіозису культури.</p>	8
РНЗ.2–Ф20 РН7.1-Ф20	<p>5. Культура і природа: екологічні проблеми теорії культури</p> <p>Взаємодія “природи” і “культури” на практичному, практично-духовному та духовно-теоритичному рівнях. М. Бердяєв про відношення “дух – природа”. Зміна уявлень про</p>	7

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	<p>систему “природа – культура” в духовній історії людства. Поняття “другої природи”. Цивілізація та природа. Техніка як феномен. Суперечка про техніку в історії філософськокультурологічної думки. Філософія техніки. Екологічна криза як наслідок протиріччя розвитку техніки та природи. Проблема історичних причин екологічної кризи (Л.Уайт та Р.Атфілд). Екологічна етика. А.Швейцер. “Культура та етика”: світогляд благоговіння перед життям. Екологія та екологічна культура. Принципи екологічної культури.</p>	
РН3.2–Ф20 РН7.1-Ф20	<p>6.Історична динаміка культур Історична типологія культур. Універсальні критерії їх характеристик. Світоглядна парадигма як ідейна основа визначення специфіки культури. Природоцентризм (космоцентризм), теоцентризм, соціоцентризм (культуроцентризм), логоцентризм и антропоцентризм.</p> <p>Культурні характеристики. Соціокультурна концепція П. Сорокіна.</p> <p>Традиційні та нетрадиційні культури. Поняття «ментальність», «парадигма». Проблема інтеграції та самоцінності культур.</p>	8
РН3.2–Ф20 РН7.2-Ф20	<p>7.Культура та людина: антропологічні проблеми теорії культури</p> <p>Людина як біосоціокультурна істота. Основні рівні відносин між культурою та людиною. Проблема “культура – людина” в контексті різних масштабних планів існування людини. Людство і культура. Культура як багатовимірне поле культурних модифікацій (субкультур). Взаємозв’язок культури та окремої особистості.</p> <p>Людина як творіння культури. Входження людини в культуру в процесі її онтогенезу. Типологічний спектр культури особистості. Типи індивідуальної культури (М.С.Каган та Ч.Сноу).</p> <p>Сім’я та школа як основні ланки в формуванні культурної людини</p>	8
РН3.2–Ф20 РН7.2-Ф20	<p>8. Проблема ідентичності в культурі</p> <p>Поняття ідентичності. Ідентичність як прагнення людини до уподіблення. Механізми ідентифікації у Е.Фрома, З.Фрейда та сучасних дослідженнях. Культурна ідентифікація як самовідчуття людини в середині конкретної культури. Індивідуальна та групова культурна ідентичність. Культура, субкультура, контркультура.</p> <p>Типологія форм культурної ідентифікації за Г.Абромсоном. Маргінали як опозиція традиційній (“нормальній”) культурній ідентичності. Концепція А.Фаржа.</p> <p>Расова та етнічна ідентичність. Етнічна культура як субкультура. Національна ідентичність. Поняття націоналізму. Концепції націоналізму Д.Донцова та М.Бердяєва.</p>	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Національна ідея. Ментальність та національна самосвідомість. Роль ментальності у процесі культурної ідентифікації. Типи ментальностей (Л.Леві-Брюль). Історія ментальностей. Антична ментальність. Середньовічна ментальність. Американська ментальність. Ментальність українського народу.	
РН3.2-Ф20 РН7.1-Ф20	<p>9. Культура та суспільство: соціальні проблеми теорії культури</p> <p>Відмінність між системами “культура – природа” та “культура – суспільство”. Предметно-практичний та предметно-духовний аспекти взаємозв’язку суспільства та культури. Способи теоретичного осмислення проблеми “культура – суспільство”. Взаємодія соціальної та культурної “субстанцій” в організаційній, ідеологічній та художній діяльності людей.</p> <p>Культура в системі суспільного виробництва.</p> <p>Взаємозв’язок між культурою та політикою. Політична культура.</p> <p>Культура та суспільство у вигляді соціокультурної реальності. Інтеріоризація культури та суспільства в людині. Соціалізація та окультурення індивіда.</p> <p>Взаємодія суспільства і культури в історичному процесі.</p> <p>Взаємовідносини суспільства і культури як двох відносно самостійних систем буття людства в первісний час.</p> <p>Підпорядкування культури суспільству в ранньокласових соціокультурних системах. Автономія культури від суспільства в добу Ренесансу. Принцип свободи як основа відносин культури і суспільства в Новий час.</p>	9
РН3.2-Ф20 РН7.2-Ф20	<p>10. Тема кризи культури в історії філософської думки.</p> <p>Європейська культура як наслідок кризового стану. Християнство як криза античної культури. Виявлення кризи в “Занепаді Європи” О.Шпенглера.</p> <p>Кризові процеси в культурі як переоцінка ціннісних орієнтацій.</p> <p>Самовідчуття людини в культурі як визначальний фактор кризи в культурі. “Криза європейського людства та філософії” Е.Гуссерля. Концепція К.Ясперса.</p> <p>Криза в культурі як критерій самовизначення культури.</p> <p>Криза культури як наслідок внутрішніх протиріч між складовими культури.</p> <p>Криза культури як наслідок дії зовнішніх факторів.</p> <p>Криза культури в контексті проблеми взаємозв’язку культури та цивілізації. Поняття цивілізації. Теорія цивілізацій у вченнях М.Данілевського, О.Шпенглера, А.Тойнбі, П.Сорокіна. Концепція зіткнення цивілізацій С.Хангтінгтона.</p>	8
РН3.2-Ф20 РН7.2-Ф20	<p>11. Елітарна та масова культура</p> <p>Поняття елітарної та масової культури. Еліта та культура. К.Мангейм про культуру еліти. Концепція елітарної культури Х.Ортега-і-Гасета.</p>	9

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Масова культура як феномен. Поняття “масового суспільства”. Критика масової культури в сучасній філософії. Конформізм як вияв маскультури. Розповсюдження і сприйняття культури засобом тиражування. Поняття “індустрія культури”. Механізм сублімації. Механізм проєкції.	
РН3.2–Ф20 РН7.2-Ф20	<p>12. Сучасна культурна ситуація: тенденції подальшого розвитку культури</p> <p>Поняття “постмодернізму”. Філософське осмислення культурної ситуації постмодернізму в працях П. Клоссовські, Ж. Бодріяра, Ж. Дельоза, Ж. Дерріда, М. Фуко, Ю. Крістевої, Ж. Лакана, Ж.-Ф. Ліотара. Поява нових галузей наукового дослідження: культурних студій, семіотичних студій, гендерних студій, постколоніальної теорії тощо.</p> <p>Всепроникність постмодерну: постмодерн в галузі психології, права, мистецтва, політики. Критика постмодернізму: В. Фарія, П. де Ман, М. Ліла, К. Норіс, Н.Хомський.</p> <p>Метамодерн як передчуття нової культурної парадигми. Реконструкція людини-цілісної</p>	10
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	54
РН4.1-Ф20 РН4.2-Ф20	<p>1. Філософія культури як галузь філософського знання</p> <p>1.Визначення поняття культури. 2.Історія розвитку дисципліни. 3.Філософія культури та культурологія. 4.Концепції культури.</p>	5
РН4.1-Ф20 РН4.2-Ф20	<p>2. Специфіка культурного буття</p> <p>1. Культура як друга природа. 2. Форми культури. 3. Художня культура та її особливості.</p>	5
РН4.1-Ф20 РН4.2-Ф20	<p>3. Особливості соціокультурної дійсності</p> <p>1. Суспільний вимір культури. 2. Концепції суспільного та культурного розвитку. 3. Соціалізація та окультурення як етапи становлення особистості.</p>	5
РН4.1-Ф20 РН4.2-Ф20	<p>4. Культурні форми діяльності суспільства</p> <p>1. Політика і культура. 2. Історія автоматизації культури від суспільства. 3. Регламентація та свобода. Свобода і культуро творчість.</p>	5
РН4.2-Ф20 РН4.2-Ф20	<p>5. Людина між культурою та природою</p> <p>1. Роль культурного суб’єкта. 2. Взаємовплив культури та людини. 3. Онтогенез та філогенез. 4. Інститути соціалізації людини.</p>	5
РН4.1-Ф20 РН4.2-Ф20	<p>6. Координати людини в суспільстві та культури</p> <p>1. Психологія та філософія культурної творчості. 2. Механізми збереження індивідуальності. 3. Субкультури та контркультури як форми реалізації особи.</p>	5
РН4.2-Ф20 РН4.2-Ф20	<p>7. Природа та культура як ландшафти буття людини:</p> <p>1. Доповнюваність духу і природи.</p>	6

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	2. Традиційне відношення людини до природи. Міф. 3. Екологічна парадигма і зміна культури. 4. НТР та природа. Поняття техногенної культури.	
РН4.1-Ф20 РН4.2-Ф20	8. Феномен масової культури: 1. Елітарна та масова культури. 2. Теорії та критика масової культури. 3. Культура як простір індустрії розваг. 4. Споживальництво як визначальна функція масової культури.	6
РН4.2-Ф20 РН4.2-Ф20	9. Філософія кризи та філософія культури: 1. Концепції кризи культури. 2. Європейська філософія та визначення кризи. 3. Криза у контексті стадіальності розвитку культури.	6
РН4.1-Ф20 РН4.2-Ф20	10 Особливості культури Постмодерну та Метамодерну 1. Епоха кризи та хаосу. 2. Поліконцептуальність постмодерну. 3. Метамодерн в пошуках смислів. Пстіронія, щирість, осциляція	6
	ВСЬОГО :	150

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономії та відповідальності студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	Процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять та під час виконання завдань під час самостійної роботи		виконання ККР під час іспиту за бажанням студента

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: <ul style="list-style-type: none"> - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності 	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
діяльності та/або навчання	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень,	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста;	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<p>власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументація та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)</p>	70-73
	<p>Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)</p>	65-69
	<p>Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)</p>	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання: мультимедійна установка
Дистанційна платформа MOODLE (www.do.nmu.org.u)
Використання MStTeams (<https://teams.microsoft.com/>)

8 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Шабанова Ю.О. Філософія культури / Підручник – Дніпро : ЛПРА, 2019. - 240 с.
2. Історія української культури (підручник) — В.А. Качкан, О.Б. Величко, Н.М. Божко та ін., - К.: Медицина, 2021
3. Філософія культури: основні поняття, напрями, персоналії : навч. посіб. / За заг. ред. М. О. Тимошенко.– Київ : [б.в.]; Чернівці : Букрек, 2020.– 623 с.
4. Шабанова Ю.О., Тарасова Н.Ю., Дичковська О.Я. Історія української культури : навч. посіб. для студ. усіх спец. денної та заочної форм навчання. – Д.: НГУ, 2012. – 141 с.
5. Шабанова Ю.О., Яременко І.А., Тарасова Н.Ю., Історія філософії: Сучасні комунікативні вчення. Навчальний посібник. Рекомендовано МОНмолодьспорт. – Дн-вськ: НГУ, 2012. – 150 с.
6. Виткалов С. В. Українська культура. Рівне : РДГУ, 2015. 195 с

Додаткова

1. Виткалов С. В. Історіографія культури України. Рівне : РДГУ, 2016. 186 с.
2. Гатальська С. М. Філософія культури. К.: Либідь, 2005. - 328 с.
3. Гейзінга Й. Homo ludens. – К., 1994.
4. Гуревич П.С. Філософія культури // https://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/gurevich/index.php
5. Демчук Р. Українська ідентичність у модусі ідеологем. Київ : Стародавній світ, 2015.
6. Качкан В. А., О. Б. Величко, Н. М. Божко та ін. Історія української культури. – Київ : Медицина, 2014. - 231 с.
7. Кристева, Ю. Самі собі чужі – К. : Основи, 2004.
8. Культурологія. Розвиток культури в інформаційному вимірі: підручник / Кравець М. С. - Львів : Новий Світ-2000, 2019. - 259 с
9. Культурологія: Могилянська школа: колективна монографія. – Київ, 2018. <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/14376>
10. Культурологія: розвиток культури в інформаційному вимірі: підручник – Львів: Новий Світ2000, 2019. – 260 с.
11. Культурологія: теорія та історія культури. Навч. посіб. Видання 3тє, перероб. та доп./За ред. І. І. Тюрменко. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 370 с.
12. Личковах В. А., Юайхулліна Г. Етнокультурологія.– Київ : НАКККіМ, 2018.
13. Ліотар Ж.-Ф. Ситуація постмодерну // Філосо. і соц. думка. – 1995. – № 5–6.
14. Марсель Г. Homo viator. – К., 1999.
15. Основи культурології: Навч. посіб. / За ред. Л.О. Сандюк та Н.В. Щубелки. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 400 с.
16. Попович М. Модерн і постмодерн: філософія і політика // Дух і Літера. – №9–10. – К., 2002.
17. Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество. https://platona.net/load/knigi_po_filosofii/sociologija/sorokin_p_a_chelovek_civilizacija_obshhestvo/25-1-0-2103
18. Тойнби А. Постижение истории / А. Тойнби; Пер. с англ.; Отв. ред. В.И. Уколова. - М.: Айрис Пресс, 2005. - 638 с.

19. Шабанова Ю.А. Философия и музыка: место встречи – человек / Монография – Д.: Лира, 2017 – 172 с.
20. Швейцер А. Культура и этика / Перевод Н.А.Захарченко и Г.В.Колшанского Общая редакция и предисловие проф. В.А.Карпушина. – М: Прогресс, 1973.
21. Шпенглер О. Запад Европы. <https://nashformat.ua/products/zanepad-evropy-709370>
22. Элиаде М. Аспекты мифа. <https://www.yakaboo.ua/ua/aspekty-mifa.html>

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Філософія культури»
для бакалаврів спеціальності 033 «Філософія»

Розробник: Юлія Олександрівна Шабанова

В авторській редакції